

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 191 (XXXV) — Nr. 708

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 2 august 2023

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 246 din 27 aprilie 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 540 alin. (4) din Codul de procedură penală	2–4
Decizia nr. 253 din 27 aprilie 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru	4–6
Decizia nr. 257 din 27 aprilie 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (4) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, în forma în vigoare anterior modificării prin Legea nr. 242/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor	7–9
Decizia nr. 328 din 30 mai 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 377 din Codul de procedură penală	9–11
Decizia nr. 350 din 27 iunie 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 489 alin. (3) din Codul de procedură civilă	12–14
HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI	
643. — Hotărâre pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 423/2022 privind aprobarea programelor naționale de sănătate	15–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 246**

din 27 aprilie 2023

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 540 alin. (4)
din Codul de procedură penală**

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Cristina Teodora Pop	— magistrat-asistent

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

5. Prin Încheierea din 11 martie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 1.993/108/2018, **Tribunalul Arad — Secția a III-a contencios administrativ și fiscal, litigii de muncă și asigurări sociale a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 540 alin. (4) din Codul de procedură penală**, excepție ridicată de Flueraș Cosmin Dragu într-o cauză având ca obiect soluționarea unei cereri formulate de autorul acesteia, în contradictoriu cu Penitenciarul Arad, prin care se solicită anularea în parte a unei decizii referitoare la reintegrarea sa în funcția publică deținută în cadrul Penitenciarului Arad anterior hotărârii de condamnare pronunțate în primul ciclu procesual și emiterea unei noi decizii în care, la stabilirea gradului profesional, să fie avută în vedere vechimea în muncă aferentă perioadei în care în privința autorului excepției a existat o hotărâre de condamnare la pedeapsa închisorii, cu executare, în condițiile în care acesta a fost achitat în cel de-al doilea ciclu procesual.

6. **În susținerea excepției de neconstituționalitate**, cu privire la situația de fapt din cauza în care a fost invocată prezenta excepție, autorul acesteia arată că a fost trimis în judecată prin Rechiuzoriul din data de 23 februarie 2001, emis de Parchetul de pe lângă Tribunalul Arad în Dosarul nr. 847/P/2000, pentru săvârșirea infracțiunii de trafic de substanțe toxice, în mod organizat, prevăzută la art. 312 alin. 2 din Codul penal din 1969 — dată la care exercita o funcție publică în cadrul Penitenciarului Arad — fiind achitat prin Sentința penală nr. 278 din 10 februarie 2003, pronunțată de Judecătoria Arad — Secția penală în Dosarul nr. 7.880/2002. Împotriva acestei sentințe au formulat apel Parchetul de pe lângă Judecătoria Arad și unul dintre coînculpați; prin Decizia penală nr. 496 din 17 septembrie 2003, pronunțată în Dosarul nr. 1.929/2003, Tribunalul Arad — Secția penală a respins apelul inculpatului și a admis în parte apelul declarat de Parchetul de pe lângă Judecătoria Arad, desființând sentința penală anterior menționată cu privire la încadrarea juridică a faptei pentru care autorul excepției a fost achitat, din infracțiunea prevăzută la art. 312 alin. 2 din Codul penal din 1969 în infracțiunea prevăzută la art. 13 alin. (1) și la art. 10 din Legea nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, păstrând însă temeiul inițial al achitării. Împotriva acestei decizii au declarat recurs Parchetul de pe lângă Tribunalul Arad și același coînculpat, așa încât, prin Decizia penală nr. 1.257 din 18 decembrie 2003, pronunțată în Dosarul nr. 8.145/P/2003, Curtea de Apel Timișoara a admis recursul Parchetului, a casat sentința penală și decizia penală pronunțate și a dispus condamnarea inculpatului la o pedeapsă cu închisoarea de 15 ani pentru comiterea infracțiunii de organizare, conducere sau finanțare a infracțiunii de trafic internațional de droguri de mare risc. Împotriva acestei decizii, autorul excepției a formulat acțiune la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care a fost admisă de către instanța europeană prin Decizia nr. 17.520/4

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Brezeanu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 540 alin. (4) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Flueraș Cosmin Dragu în Dosarul nr. 1.993/108/2018 al Tribunalului Arad — Secția a III-a contencios administrativ și fiscal, litigii de muncă și asigurări sociale și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 631D/2019.

2. La apelul nominal răspunde autorul excepției, prin domnul avocat Adrian Fanu Moca din cadrul Baroului Timiș. Lipsește cealaltă parte. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul domnului avocat Adrian Fanu Moca, iar acesta pune concluzii de admitere a excepției de neconstituționalitate. Se arată că textul criticat încalcă art. 16 și 41 din Constituție. În acest sens este invocată starea de fapt din cauza în care a fost invocată excepția de neconstituționalitate, arătându-se că autorul excepției s-a sustras de la executarea pedepsei cu închisoarea, dar că, ulterior rămânerii definitive a hotărârii de condamnare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat o soluție favorabilă acestuia, prin Hotărârea din 9 aprilie 2013 pronunțată în Cauza *Flueraș împotriva României*, prin care s-a constatat încălcarea dreptului la un proces echitabil în cazul autorului prezentei excepții de neconstituționalitate. Se arată că această hotărâre a dus la pronunțarea unei soluții de achitare, dar că, și în aceste condiții, în care autorul excepției s-a sustras de la executarea unei hotărâri judecătorești nedrepte, prevederile art. 540 alin. (4) din Codul de procedură penală nu permit recunoașterea ca vechime în muncă a timpului petrecut de către acesta în străinătate pentru a evita punerea în aplicare a pedepsei cu închisoarea. Se susține că, în ipoteza invocată, trebuie reținută ca vechime în muncă orice perioadă de sustragere de la executarea unei pedepse cu închisoarea dispuse pe nedrept. Se face trimitere la concluziile scrise depuse la dosarul cauzei și se solicită admiterea excepției de neconstituționalitate.

4. Președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care solicită respingerea excepției de neconstituționalitate ca inadmisibilă. Se arată că, în realitate, autorul excepției solicită completarea normei juridice criticate, în sensul extinderii beneficiului acordat de legiuitor prin textul criticat și persoanelor care s-au sustras de la executarea pedepselor.

din 9 aprilie 2013, prin care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat încălcarea dreptului la un proces echitabil al autorului excepției. Totodată, până la pronunțarea de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului a Deciziei nr. 17.520/4 din 9 aprilie 2013, autorul excepției a formulat contestație în anulare, acțiune care a fost admisă de Curtea de Apel Timișoara — Secția penală, care însă prin Decizia nr. 124/R/2011, pronunțată în Dosarul nr. 214/59/2008, a dispus o soluție identică cu cea din Decizia nr. 17.520/4 din 9 aprilie 2013. Ca urmare a pronunțării de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului a Deciziei nr. 17.520/4 din 9 aprilie 2013, autorul excepției, prin reprezentanta sa legală, a formulat cerere de revizuire împotriva Deciziei nr. 124/R/2011, acțiune care a fost admisă. Drept urmare, prin Decizia penală nr. 599/A din 2 iulie 2014, pronunțată în Dosarul nr. 789/59/2014, Curtea de Apel Timișoara a desființat Decizia penală nr. 124/R/2011 și a dispus rejudecarea cauzei în apel, recalificat ulterior în recurs. Prin Decizia penală nr. 1 din 9 iunie 2015, Curtea de Apel Timișoara a respins, ca nefondat, recursul declarat de Parchetul de pe lângă Tribunalul Arad împotriva Deciziei penale nr. 496 din 17 septembrie 2003, pronunțată de Tribunalul Arad în Dosarul nr. 1.929/2003, decizia de achitare rămânând definitivă. Având în vedere cele anterior menționate, autorul excepției arată că a fost supus, în mod nejustificat și abuziv, timp de 15 ani unor proceduri penale, cu consecința imposibilității legale de a-și exercita profesia, timp în care i-a fost afectată iremediabil viața personală, familială, profesională și socială, ca apoi să fi fost achitat definitiv. Se menționează că, prin Decizia civilă nr. 274 din 4 octombrie 2016, Curtea de Apel Timișoara a constatat existența unei erori judiciare care atrage răspunderea patrimonială a statului pentru prejudiciul suferit. Totodată, autorul arată că în intervalul de timp dintre rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare pronunțate în privința sa și până la pronunțarea Deciziei penale nr. 1 din 9 iunie 2015 de Curtea de Apel Timișoara s-a sustras de la executarea pedepsei, locuind în Spania.

7. Referitor la prevederile art. 540 alin. (4) din Codul de procedură penală, autorul excepției susține că acestea sunt neconstituționale întrucât nu permit reîncadrarea sa în funcția publică deținută anterior condamnării cu recunoașterea drept vechime în muncă a intervalului de timp dintre data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare pronunțate în primul ciclu procesual și data rămânerii definitive a hotărârii de achitare pronunțate în cel de-al doilea ciclu procesual, aceasta fiind posibilă doar în privința persoanelor care au fost efectiv private de libertate în mod nelegal, executând pedepsele cu închisoare la care au fost condamnate. Pentru aceste motive, se susține că textul criticat creează discriminare între persoanele care au săvârșit fapte prevăzute de legea penală în privința cărora instanțele au pronunțat soluții de suspendare a executării pedepsei sub supraveghere și cele care, săvârșind aceleași fapte prevăzute de legea penală, au fost condamnate la pedepse cu închisoarea, cu executare, hotărârile de condamnare astfel pronunțate fiind puse în executare. Se susține, totodată, că nu există niciun motiv pentru care persoanele condamnate pe nedrept la pedepse cu închisoarea, care s-au sustras de la executarea acestor pedepse, știind că sunt nevinovate, să nu beneficieze de același regim juridic precum cele care au executat pedepse cu închisoarea, sub aspectul dreptului la repararea pagubei și la felul și întinderea reparației, potrivit dispozițiilor art. 540 alin. (4) din Codul de procedură penală. Se arată, de asemenea, că nu este echitabil ca, pentru recunoașterea vechimii în muncă, în ipoteza

analizată, persoana condamnată în primul ciclu procesual și achitată în cel de-al doilea ciclu procesual să fie obligată să accepte o condamnare nedreaptă. Se susține că, pentru aceleași motive, textul criticat încalcă dreptul la muncă și la protecția socială a muncii, astfel cum acesta este prevăzut la art. 41 alin. (1) din Constituție.

8. **Tribunalul Arad — Secția a III-a contencios administrativ și fiscal, litigii de muncă și asigurări sociale** opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Se arată că dispozițiile art. 540 alin. (4) din Codul de procedură penală reglementează ipoteza persoanelor private de libertate, care nu pot fi încadrate în muncă, și că persoanele în privința cărora nu au fost pronunțate hotărâri definitive de condamnare beneficiază de prezumția de nevinovăție, putând ocupa un loc de muncă.

9. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile reprezentantului autorului excepției, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 540 alin. (4) din Codul de procedură penală, care au următorul conținut: „*Persoanelor îndreptățite la repararea pagubei, care înainte de privarea de libertate ori de încarcerare ca urmare a punerii în executare a unei pedepse ori măsuri educative privative de libertate erau încadrate în muncă, li se calculează, la vechimea în muncă stabilită potrivit legii, și timpul cât au fost private de libertate.*”

13. Se susține că textul criticat contravine prevederilor constituționale ale art. 16 alin. (1) referitoare la egalitatea în drepturi și ale art. 41 alin. (1) cu privire la muncă și protecția socială a muncii.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că dispozițiile art. 540 alin. (4) din Codul de procedură penală reglementează ipoteza persoanei private de libertate ca urmare a punerii în executare a unei pedepse ori măsuri educative privative de libertate.

15. Așadar, textul criticat este incident în ipoteza pedepselor cu închisoarea care sunt puse în executare. Or, autorul excepției de neconstituționalitate, prin argumentele formulate în susținerea acesteia, solicită Curții Constituționale să extindă aplicabilitatea dispozițiilor art. 540 alin. (4) din Codul de procedură penală la ipoteza în care persoana condamnată se sustrage de la executarea pedepsei cu închisoarea și, prin urmare, pedeapsa nu poate fi pusă în executare.

16. Însă, potrivit art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, instanța de contencios constituțional „se pronunță numai asupra

constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului”.

17. Mai mult, soluția legislativă invocată de autorul excepției constituie o chestiune ce aparține sferei politicii penale a statului, reglementarea acesteia fiind de competența exclusivă a

legiuitorului, potrivit atribuției sale constituționale prevăzute la art. 61 alin. (1) din Legea fundamentală.

18. Pentru aceste motive, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 540 alin. (4) din Codul de procedură penală este inadmisibilă.

19. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 540 alin. (4) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Flueraș Cosmin Dragu în Dosarul nr. 1.993/108/2018 al Tribunalului Arad — Secția a III-a contencios administrativ și fiscal, litigii de muncă și asigurări sociale.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Arad — Secția a III-a contencios administrativ și fiscal, litigii de muncă și asigurări sociale și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 27 aprilie 2023.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Cristina Teodora Pop

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 253

din 27 aprilie 2023

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Ingrid-Alina Tudora	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Brezeanu.

1. Pe rol se află soluținarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, excepție ridicată de Societatea IHO Holding GmbH & Co KG din Germania în Dosarul nr. 44.405/3/2017 al Curții de Apel București — Secția a IV-a civilă. Excepția formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.836D/2019.

2. La apelul nominal răspunde, pentru autoarea excepției de neconstituționalitate, doamna avocat Cristina Bighiu, cu

împuternicire avocațială depusă la dosar. Lipsă partea. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul doamnei avocat, care solicită admiterea excepției de neconstituționalitate, astfel cum a fost formulată. Arată că, deși dispozițiile criticate au mai făcut obiect al controlului de constituționalitate, totuși criticile nu au fost similare celor formulate în prezenta cauză. În acest sens, susține că art. 3 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 este neconstituțional în măsura în care este interpretat în sensul că acțiunile pentru erori judiciare îndreptate împotriva statului român se timbrează la valoare, precum cererile de drept comun. Apreciază că în condițiile în care dispozițiile criticate prevăd taxarea la valoare a acțiunilor pentru erori judiciare îndreptate împotriva statului, în materie civilă, iar dispozițiile art. 29 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 prevăd că cele în materie penală sunt scutite de la plata taxei judiciare de timbru, se aduce atingere normei constituționale cuprinse în art. 16 alin. (1), întrucât pentru situații juridice similare sunt instituite reglementări diferite și, în consecință, există un tratament discriminatoriu stabilit de legiuitor. Un alt motiv de neconstituționalitate, raportat tot la caracterul discriminatoriu al

reglementării criticate, este acela că și în cazul unor cereri în daune pentru prejudiciile comise prin acte administrative, deci de către autoritatea executivă, aceste cereri se timbrează tot la valoare, dar această valoare este plafonată la un quantum de 300 lei.

4. Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere, în principal, ca inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate, sens în care arată că, în realitate, criticile formulate vizează modalitatea în care instanța de judecată a stabilit taxa judiciară de timbru în etapa procesuală a apelului. Pe fondul cauzei, solicită respingerea excepției de neconstituționalitate ca fiind neîntemeiată, sens în care invocă jurisprudența în materie a Curții Constituționale, exemplu fiind Decizia nr. 200 din 28 mai 2020.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

5. Prin Decizia civilă nr. 1.173A din 4 septembrie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 44.405/3/2017, **Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.** Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Societatea IHO Holding GmbH & Co KG din Germania, în etapa procesuală a apelului formulat împotriva unei sentințe civile pronunțate de Tribunalul București — Secția a IV-a civilă, într-o cauză având ca obiect o acțiune în răspundere delictuală.

6. În motivarea excepției de neconstituționalitate, referitor la natura juridică a pretenției formulate în cauză, autoarea excepției învederează faptul că aceasta este una în despăgubiri pentru prejudiciul înregistrat de fapta ilicită cauzată de statul român prin intermediul autorităților judecătorești, respectiv al instanțelor naționale de judecată. Mai exact, arată că fapta ilicită constă în aceea că, în principal, Curtea de Apel București și, mai apoi, Înalta Curte de Casație și Justiție au refuzat să aplice dreptul Uniunii Europene în cauza concretă dedusă judecătii și, în subsidiar, în măsura în care ar fi considerat că dreptul european nu este suficient de clar, fapta ilicită a Înaltei Curți de Casație și Justiție rezidă în refuzul nejustificat de a trimite întrebarea preliminară formulată de societate.

7. În concret, raportat la situația de fapt din speță, autoarea excepției de neconstituționalitate arată că Societatea IHO Holding GmbH & Co KG a înregistrat pe rolul Tribunalului București o acțiune îndreptată împotriva statului român, întemeiată pe art. 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și pe dispozițiile Codului civil în materia răspunderii civile delictuale. Menționează că, în primă instanță, societatea nu a achitat nicio taxă de timbru judiciar pentru acțiunea în daune promovată, întrucât nu i s-a pus în vedere de către instanță să achite taxă judiciară de timbru. Judecând pe fond, Tribunalul București a respins acțiunea, iar societatea a formulat o cerere de apel împotriva sentinței date în primă instanță, instanța de apel punându-i în vedere să achite o taxă judiciară de timbru, sub sancțiunea anulării cererii.

8. În acest context, autoarea excepției menționează că în viziunea instanței de apel, pentru acțiunea în daune și, implicit, pentru cererea de apel, este datorată o taxă judiciară de timbru calculată la valoarea pretențiilor conform dispozițiilor art. 3 alin. (1) lit. f) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, care stabilește valoarea taxei de timbru judiciar aplicabilă acțiunilor și cererilor evaluabile în bani în funcție de valoarea pretenției, în interpretarea instanței de apel acest articol fiind aplicabil inclusiv acțiunilor prin care justițiabilii urmăresc angajarea răspunderii statului pentru erorile judiciare ale autorităților judecătorești în materie civilă.

9. Or, în opinia autoarei excepției, o asemenea interpretare contravine atât principiului constituțional al egalității în drepturi consacrat prin art. 16 alin. (1) din Constituția României, cât și dreptului de acces la justiție, dreptului la proprietate privată și dreptului persoanei vătămate de o autoritate publică, întrucât instituie un tratament discriminatoriu între justițiabilii care urmăresc repararea prejudiciului rezultat din erori judiciare în materie civilă și cei care urmăresc repararea prejudiciului rezultat din erori judiciare în materie penală, aceștia din urmă beneficiind de scutire de la plata oricărei taxe judiciare de timbru. De asemenea, susține că se instituie premisele unui tratament discriminatoriu între justițiabilii ale căror drepturi și interese legitime sunt nesocotite prin acte ale autorității judecătorești și cei ale căror drepturi și interese legitime sunt nesocotite prin acte ale autorității executive, aceștia din urmă având avantajul plafonării taxei de timbru pentru acțiunile care urmăresc prejudiciul astfel suportat.

10. Așa fiind, autoarea excepției consideră că art. 3 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 nu poate reprezenta temeiul juridic al taxei judiciare de timbru datorate în cauză, această normă fiind neconstituțională în măsura în care se interpretează în sensul că acțiunile în răspunderea statului pentru erorile judiciare în materie civilă sunt supuse taxei judiciare de timbru calculate la valoarea pretențiilor.

11. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

12. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile avocatului prezent, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

13. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

14. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 3 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 392 din 29 iunie 2013, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora „*Acțiunile și cererile evaluabile în bani, introduse la instanțele judecătorești, se taxează astfel:*

a) până la valoarea de 500 lei — 8%, dar nu mai puțin de 20 lei;

b) între 501 lei și 5.000 lei — 40 lei + 7% pentru ce depășește 500 lei;

c) între 5.001 lei și 25.000 lei — 355 lei + 5% pentru ce depășește 5.000 lei;

d) între 25.001 lei și 50.000 lei — 1.355 lei + 3% pentru ce depășește 25.000 lei;

e) între 50.001 lei și 250.000 lei — 2.105 lei + 2% pentru ce depășește 50.000 lei;

f) peste 250.000 lei — 6.105 lei + 1% pentru ce depășește 250.000 lei.”

15. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, aceste dispoziții contravin normelor constituționale ale art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi, ale art. 21 alin. (2) privind accesul liber la justiție, ale art. 44 privind dreptul de proprietate

privată și ale art. 52 alin. (3) privind răspunderea patrimonială a statului pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare.

16. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, având în vedere criticile formulate, rezultă, în mod evident, că autoarea acesteia este nemulțumită de modalitatea de interpretare și aplicare a normelor legale criticate în cauza dedusă concret judecării de către instanțele competente. Or, dintr-o asemenea perspectivă, examinarea excepției de neconstituționalitate cu un atare obiect, constând într-o analiză și o invalidare a modului în care au fost interpretate și aplicate prevederile legale de către instanțele judecătorești, excedează competenței Curții Constituționale, care, potrivit art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, se pronunță numai asupra problemelor de drept, fără a putea modifica sau completa prevederile legale supuse controlului.

17. În jurisprudența sa, Curtea a statuat că interpretarea textelor de lege aplicabile situației concrete în scopul aplicării corecte a legii în cauza dedusă judecării instanței care a sesizat Curtea Constituțională nu intră în competența de soluționare a Curții Constituționale, ci a instanței judecătorești. Astfel, interpretarea normelor de lege este operațiunea de stabilire a conținutului și a sensului la care acestea se referă și este o etapă absolut necesară în vederea aplicării corecte a legii situației de fapt concrete din cauză, instanța de judecată fiind ținută să aplice în acest scop metodele de interpretare a normelor juridice.

18. Așa cum a stabilit Curtea, în mod constant, în jurisprudența sa, interpretarea legilor este o operațiune rațională, utilizată de orice subiect de drept, în vederea aplicării și respectării legii, având ca scop clarificarea înțeleșului unei norme juridice sau a câmpului său de aplicare. Astfel, prin Decizia nr. 394 din 15 septembrie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.216 din 19 decembrie 2022, paragraful 19, Curtea a reținut că instanțele judecătorești interpretează legea, în mod necesar, în procesul soluționării cauzelor cu care au fost investite, interpretarea fiind faza indispensabilă procesului de aplicare a legii. În același sens a statuat și Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin Hotărârea din 22 noiembrie 1995, pronunțată în Cauza *C.R. împotriva Regatului Unit*, paragraful 751, în care a arătat că oricât de clar ar fi textul unei dispoziții legale, în orice sistem juridic există, în mod inevitabil, un element de interpretare judiciară.

19. De asemenea, așa cum a reținut Curtea Constituțională prin Decizia nr. 200 din 28 mai 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 760 din 20 august 2020,

22. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, excepție ridicată de Societatea IHO Holding GmbH & Co KG din Germania în Dosarul nr. 44.405/3/2017 al Curții de Apel București — Secția a IV-a civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel București — Secția a IV-a civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 27 aprilie 2023.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Ingrid-Alina Tudora

paragraful 42, cât privește aspectele referitoare la calificarea cererilor introduse la instanțele de judecată și la determinarea sumelor ce trebuie achitate cu titlu de taxă judiciară de timbru, acestea nu intră sub incidența controlului de constituționalitate exercitat de Curtea Constituțională, ci sunt de competența instanței de judecată investite cu soluționarea litigiului, respectiv a celor ierarhic superioare în cadrul căilor de atac prevăzute de lege, potrivit particularităților fiecărei cauze. A răspunde criticilor autoarei excepției în această situație ar însemna o ingerință a Curții Constituționale în activitatea de judecată, ceea ce contravine prevederilor art. 126 alin. (1) din Constituție, potrivit cărora justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege (a se vedea Decizia nr. 231 din 19 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 483 din 29 iunie 2016). Totodată, la paragraful 38 al deciziei precitate, Curtea a reținut că dreptul național român prevede cu claritate ipotezele în care este datorată taxa judiciară de timbru, modalitățile sale de calcul și consecințele în caz de neplată, reclamantul putându-se aștepta, în mod rezonabil, ca aceste reguli să fie aplicate.

20. De altfel, prin Decizia nr. 665 din 24 octombrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 168 din 22 februarie 2018, paragrafele 18 și 19, Curtea a subliniat că legiuitorul are deplina competență de a stabili, în cadrul marjei sale de apreciere, excepțiile de la regula obligativității achitării taxelor judiciare de timbru, persoanele care se încadrează în ipoteza normativă care le impune obligația plății acestora aflându-se în mod obiectiv în situații diferite de cele care întrunesc condițiile prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 pentru a beneficia de scutirea de la plata acestor taxe. Curtea a mai reținut că stabilirea taxei judiciare de timbru se face pentru fiecare proces în parte, în funcție de obiectul acțiunii acestuia, fără să fie influențată în vreun fel de împrejurarea că acesta reprezintă modalitatea prin care, prin intermediul justiției, reclamantul înțelege să continue o anumită strategie destinată obținerii, recunoașterii sau apărării unui anumit drept sau interes legitim, care a început cu o acțiune pentru care nu există obligația plății taxei judiciare de timbru.

21. Prin urmare, având în vedere că, în speță, problema de drept invocată de autoarea excepției și dedusă spre soluționare Curții Constituționale este, în realitate, una de interpretare și de aplicare a legii în cazul concret dedus judecării instanței care a sesizat Curtea Constituțională, excepția de neconstituționalitate, astfel cum a fost formulată, este inadmisibilă.

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 257

din 27 aprilie 2023

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (4)
din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, în forma în vigoare
anterior modificării prin Legea nr. 242/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004
privind statutul judecătorilor și procurorilor**

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciocină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scântei	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Raluca-Alexandra Buterez-Fășie	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 96 alin. (4) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, în forma în vigoare anterior modificării prin Legea nr. 242/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, excepție ridicată de Alexandru Eugen Kivu în Dosarul nr. 130/3/2020 al Tribunalului București — Secția a V-a civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.440D/2022.

2. Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 20 aprilie 2023, în prezența reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioan-Sorin-Daniel Chiriazii, și a autorului excepției de neconstituționalitate, fiind desemnate în încheierea de ședință de la acea dată. La aceeași dată, în temeiul dispozițiilor art. 222 alin. (2) din Codul de procedură civilă coroborate cu dispozițiile art. 14 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, Curtea a amânat pronunțarea pentru data de 27 aprilie 2023, când a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

3. Prin încheierea din 8 februarie 2021, pronunțată în Dosarul nr. 130/3/2020, **Tribunalul București — Secția a V-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 96 alin. (4) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, în forma în vigoare anterior modificării prin Legea nr. 242/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor.** Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Alexandru Eugen Kivu cu prilejul soluționării cererii de apel formulate de autorul excepției având ca obiect pretenții materiale.

4. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține că atât timp cât se constată existența unei erori judiciare de natură a prejudicia pe justițiabil și având în vedere că, ulterior, statul poate formula acțiune în regres împotriva magistratului, în măsura în care respectiva eroare judiciară a fost cauzată de exercitarea cu rea-credință sau gravă neglijență a funcției, nu se impune necesitatea existenței unei hotărâri definitive ca o condiție prealabilă pentru exercitarea dreptului la despăgubiri. Condiția prealabilă a hotărârii definitive devine nejustificată și de natură a înfrânge rolul de garant al statului pentru activitatea autorității judecătorești în situația

în care se constată de către Inspekția Judiciară că există o eroare judiciară.

5. **Tribunalul București — Secția a V-a civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Instanța de judecată invocă jurisprudența Curții Constituționale, respectiv Decizia nr. 445 din 29 octombrie 2013, Decizia nr. 889 din 16 iunie 2009, Decizia nr. 182 din 26 februarie 2008 și Decizia nr. 60 din 11 februarie 2014, prin care Curtea a constatat constituționalitatea textului criticat prin raportare la art. 21 alin. (3) și art. 52 alin. (3) din Constituție.

6. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

7. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În esență, apreciază că legea este cea care stabilește condițiile privind răspunderea statului, textul art. 96 alin. (4) din Legea nr. 303/2004 încadrându-se în marja de apreciere a legiuitorului, fiind o chestiune de oportunitate condiționarea răspunderii statului de angajarea prealabilă a răspunderii penale sau disciplinare a magistratului. În acest sens, Guvernul invocă jurisprudența Curții Constituționale prin care aceasta s-a pronunțat în sensul constituționalității dispoziției legale prin raportare la aceleași prevederi constituționale, respectiv Decizia nr. 60 din 11 februarie 2014.

8. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, concluziile scrise depuse la dosarul cauzei de către autorul excepției, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

9. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

10. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 96 alin. (4) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 826 din 13 septembrie 2005, în forma în vigoare anterior modificării prin Legea nr. 242/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 868 din 15 octombrie 2018.

11. Curtea observă că Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a fost abrogată prin prevederile art. 294 alin. (5) lit. (a) din titlul VI — *Dispoziții tranzitorii și finale* din Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor, publicată în Monitorul Oficial al

României, Partea I, nr. 1102 din 16 noiembrie 2022. Însă, ținând cont de Decizia Curții Constituționale nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, prin care Curtea a stabilit că sintagma „*in vigoare*” din cuprinsul dispozițiilor art. 29 alin. (1) și ale art. 31 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale este constituțională în măsura în care se interpretează în sensul că sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare, Curtea urmează să exercite controlul de constituționalitate asupra dispoziției legale contestate. Textul criticat are următorul conținut: „*Dreptul persoanei vătămate la repararea prejudiciilor materiale cauzate prin erorile judiciare săvârșite în alte procese decât cele penale nu se va putea exercita decât în cazul în care s-a stabilit, în prealabil, printr-o hotărâre definitivă, răspunderea penală sau disciplinară, după caz, a judecătorului sau procurorului pentru o faptă săvârșită în cursul judecării procesului și dacă această faptă este de natură să determine o eroare judiciară.*”

12. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil și ale art. 52 alin. (3) privind răspunderea patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că s-a mai pronunțat asupra dispozițiilor legale criticate prin raportare la critici similare, constatând constituționalitatea acestora (a se vedea în acest sens Decizia nr. 889 din 16 iunie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 567 din 14 august 2009, Decizia nr. 182 din 26 februarie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 255 din 1 aprilie 2008, Decizia nr. 1.052 din 13 noiembrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 869 din 19 decembrie 2007, Decizia nr. 60 din 11 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 279 din 16 aprilie 2014, Decizia nr. 445 din 29 octombrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 716 din 21 noiembrie 2013).

14. În speță, autorul excepției este nemulțumit, în esență, de lipsa posibilității de a formula acțiune împotriva statului pentru repararea prejudiciului produs prin eroarea judiciară, independent de stabilirea prealabilă atât a faptei care a determinat eroarea judiciară, cât și a vinovăției autorului acesteia, arătând că în acest mod este încălcat principiul constituțional al accesului liber la justiție.

15. În ceea ce privește pretinsa încălcare a art. 21 din Legea fundamentală, Curtea a reținut că dispozițiile de lege criticate nu îngăduiesc accesul la justiție, ci, dimpotrivă, stabilesc condițiile în care se poate exercita dreptul persoanei vătămate la repararea prejudiciilor materiale cauzate prin erorile judiciare săvârșite în alte procese decât cele penale (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 182 din 26 februarie 2008, precitată, și Decizia nr. 1.406 din 16 decembrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 167 din 17 martie 2009).

16. În legătură cu aceste susțineri, Curtea a reținut în Decizia nr. 60 din 11 februarie 2014, anterior citată, că, în vederea protejării independenței judecătorului și a evitării supunerii activității acestuia unor presiuni nejustificate, în cazul reparării prejudiciilor cauzate prin erori judiciare nu poate fi angajată răspunderea personală și directă a judecătorului pentru fapte săvârșite în exercițiul funcției publice, în aceste situații intervenind răspunderea statului, în virtutea rolului acestuia de garant al activității autorității judecătorești. Așadar, răspunderea judecătorului sau procurorului care și-a exercitat funcția cu rea-credință sau gravă neglijență este subsidiară răspunderii statului și indirectă, statul având drept de regres împotriva magistraților, drept care se exercită ulterior acțiunii în despăgubiri formulate de parte.

17. De altfel, raportarea criticilor de neconstituționalitate la dispozițiile constituționale referitoare la accesul liber la justiție, formulate cu privire la acțiunea în despăgubiri pe care partea îndreptățită o poate formula împotriva statului, este neîntemeiată.

18. În acest sens, Curtea a statuat că exercițiul niciunui drept fundamental recunoscut de Constituție sau de tratatele internaționale privind drepturile omului nu trebuie absolutizat, astfel încât instituirea prin lege a unor condiții procesuale de valorificare a respectivului drept, cum este, în speță, obținerea unei hotărâri de angajare a răspunderii penale sau disciplinare a magistratului care a determinat eroarea judiciară, prealabile dreptului la acțiune pentru repararea prejudiciului produs prin eroarea judiciară, nu este incompatibilă cu exigențele constituționale care se circumscriu principiului accesului liber la justiție.

19. În acord cu jurisprudența Curții Constituționale, condiționarea dreptului la acțiune pentru repararea prejudiciului produs prin eroarea judiciară de pronunțarea unei hotărâri prealabile prin care să se atragă răspunderea penală sau disciplinară a magistratului nu constituie o încălcare a principiului constituțional al accesului liber la justiție, ci reprezintă, dimpotrivă, o normă favorabilă persoanei îndreptățite la repararea prejudiciului, contribuind la valorificarea dreptului la despăgubire, prin ușurarea sarcinii probei în cadrul acțiunii pentru repararea prejudiciului. În cursul judecării acțiunii în pretenții formulate împotriva statului, persoana îndreptățită la repararea prejudiciului este ținută să probeze numai existența unei erori judiciare, fără a mai proba existența faptei săvârșite de judecător sau procuror în cursul judecării procesului sau vinovăția acestuia, aceste aspecte fiind stabilite în mod definitiv prin hotărârea prealabilă de constatare a răspunderii penale sau disciplinare a magistratului. În acest sens, Curtea Constituțională s-a mai pronunțat și prin Decizia nr. 633 din 24 noiembrie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1138 din 15 decembrie 2005.

20. Referitor la critica de neconstituționalitate în raport cu prevederile art. 52 alin. (3) din Legea fundamentală, instanța de contencios constituțional constată că și aceasta este neîntemeiată.

21. În Decizia nr. 1.052 din 13 noiembrie 2007 Curtea a statuat că, potrivit art. 52 alin. (3) din Constituție, statul răspunde patrimonial pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare, răspundere stabilită în condițiile legii și care nu înlătură răspunderea magistraților care și-au exercitat funcția cu rea-credință sau gravă neglijență. Tot cu acel prilej, Curtea a observat că, la revizuirea Constituției din 2003, această răspundere a statului nu a mai fost limitată doar la erorile judiciare săvârșite în materie penală, ci privește, în prezent, toate erorile judiciare, indiferent de natura cauzelor în care au fost săvârșite, lărgindu-se astfel garanția constituțională a acestei răspunderi.

22. De asemenea, potrivit art. 52 alin. (2) din Legea fundamentală, statul răspunde în condițiile legii, legiuitorul reglementând — prin art. 96 alin. (4) din Legea nr. 303/2004 — cerințele în care se stabilește această răspundere, printre care se află și aceea a existenței unei hotărâri definitive de stabilire a răspunderii penale sau disciplinare a judecătorului sau procurorului. Astfel, dispozițiile criticate stabilesc modalitățile și condițiile în care angajarea acestei răspunderi urmează a se face prin acordarea și plata despăgubirilor convenite. În acest sens, Curtea Constituțională s-a pronunțat atât prin Decizia nr. 889 din 16 iunie 2009, cât și prin Decizia nr. 1.406 din 16 decembrie 2008.

23. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură a schimba jurisprudența Curții Constituționale, soluția și considerentele acestor decizii își mențin valabilitatea și în prezenta cauză.

24. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Alexandru Eugen Kivu în Dosarul nr. 130/3/2020 al Tribunalului București — Secția a V-a civilă și constată că dispozițiile art. 96 alin. (4) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, în forma în vigoare anterior modificării prin Legea nr. 242/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului București — Secția a V-a civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 27 aprilie 2023.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
MARIAN ENACHE

Pentru magistrat-asistent,
Raluca-Alexandra Buterez-Fășie,
în temeiul art. 426 alin. (4) din Codul de procedură civilă coroborat cu art. 14 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale,
semnează
Prim-magistrat-asistent,
Benke Károly

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 328

din 30 mai 2023

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 377 din Codul de procedură penală

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Daniela Ramona Marițiu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantei Ministerului Public, procuror Nicoleta-Ecaterina Eucarie.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 377 din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Constantin Ion Dicu în Dosarul nr. 2.262/214/2019 al Judecătoriei Costești. Excepția formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 371D/2020.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantei Ministerului Public, care, făcând referire la Decizia nr. 499 din 13 iulie 2021 și la Decizia nr. 251 din 23 aprilie 2019, pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea din 6 februarie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 2.262/214/2019, **Judecătoria Costești a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 377 din Codul de procedură penală**, excepție ridicată de Constantin Ion Dicu cu ocazia soluționării unei cauze penale în care inculpatul a fost trimis în judecată pentru săvârșirea infracțiunii de vătămare corporală.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, autorul acesteia susține că dreptul la un proces echitabil presupune dreptul părților la un proces public în fața unei instanțe judecătorești independente și imparțiale, constituită, în prealabil, prin lege, în vreme ce dreptul de acces la justiție presupune eliminarea oricărui impediment nejustificate, de natură să împiedice posibilitatea unei persoane de a se adresa instanței de judecată, pentru apărarea și realizarea drepturilor sale. Principiul nediscriminării, consacrat la nivel constituțional și european, presupune aplicarea unui tratament egal cetățenilor de către autoritățile naționale, inclusiv instanțele de judecată și legiuitor. Câtă vreme legea penală recunoaște dreptul

inculpatului de a fi ascultat de către instanța de judecată, în procedura simplificată de judecată, același drept trebuie recunoscut și persoanei vătămate/părții civile, pentru a nu genera o inegalitate de tratament juridic incompatibilă cu principiile mai sus expuse, pentru a nu îngreuna în mod nejustificat dreptul persoanei vătămate/părții civile de acces la un tribunal și, nu în ultimul rând, pentru garantarea caracterului echitabil al procesului, în dimensiunea aparenței de imparțialitate. Astfel, o interpretare a prevederilor criticate care ar conduce la eliminarea dreptului persoanei vătămate de a fi ascultată nemijlocit de către judecătorul cauzei sale contravine dispozițiilor Legii fundamentale și legislației europene de nivel convențional și supraconstituțional.

6. **Judecătoria Costești** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Susține că dispozițiile legale criticate întrunesc exigențele de claritate, precizie și previzibilitate, având în vedere că, potrivit prevederilor art. 1 alin. (5) din Constituție, normele juridice nu există izolat, ci ele trebuie raportate la întreg ansamblul normativ din care fac parte. Accesul liber la justiție presupune accesul la mijloacele procedurale prin care se înfăptuiește justiția, iar recunoașterea învinuirii este, de asemenea, o procedură la care inculpatul are dreptul. Acest drept, ca orice alt drept fundamental, are caracter legitim numai în măsura în care este exercitat cu bună-credință, în limite rezonabile, cu respectarea drepturilor și intereselor în egală măsură ocrotite ale tuturor subiectelor de drept, inclusiv ale inculpatului.

7. Stabilirea de către legiuitor a procedurii în cazul recunoașterii învinuirii nu aduce nicio îngrădire dreptului în sine, ci, dimpotrivă, creează premisele valorificării sale în concordanță cu exigențele generale proprii unui stat de drept. Nu se poate susține că prin respingerea cererii părții vătămate de a fi audiată în cursul cercetării judecătorești s-a încălcat principiul egalității în drepturi, întrucât încălcarea principiului egalității și nediscriminării există atunci când se aplică un tratament diferențiat unor cazuri egale, fără să existe o motivare obiectivă și rezonabilă. Or, în prezenta cauză nu este vorba despre situații egale, partea vătămată/civilă beneficiind de un tratament juridic diferențiat față de inculpat.

8. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 377 din Codul de procedură penală, cu următorul conținut: „(1) *Dacă a dispus ca judecata să aibă loc în condițiile prevăzute la art. 375 alin. (1), instanța administrează proba cu înscrisurile încuviințate.*

(2) *Înscrisurile pot fi prezentate la termenul la care instanța se pronunță asupra cererii prevăzute la art. 375 alin. (1) sau la un termen ulterior, acordat în acest scop. Pentru prezentarea de înscrisuri instanța nu poate acorda decât un singur termen.*

(3) *Dispozițiile art. 383 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.*

(4) *Dacă instanța constată, din oficiu, la cererea procurorului sau a părților, că încadrarea juridică dată faptei prin actul de sesizare trebuie schimbată, este obligată să pună în discuție noua încadrare și să atragă atenția inculpatului că are dreptul să ceară lăsarea cauzei mai la urmă. Dispozițiile art. 386 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.*

(5) *Dacă pentru stabilirea încadrării juridice, precum și dacă, după schimbarea încadrării juridice, este necesară administrarea altor probe, instanța, luând concluziile procurorului și ale părților, dispune efectuarea cercetării judecătorești, dispozițiile art. 374 alin. (5)—(10) aplicându-se în mod corespunzător.”*

12. Autorul excepției susține că textul criticat contravine prevederilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (5) referitor la claritatea și previzibilitatea legilor, art. 16 referitor la egalitatea în drepturi, art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului și art. 21 alin. (3) referitor la accesul liber la justiție. De asemenea, sunt invocate prevederile art. 6, 7 și 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și Protocolul 12 la Convenție, și prevederile art. 21 și 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, precum și prevederile art. 82 alin. 2 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, raportat la art. 10 din Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că a răspuns unei critici identice, respingând excepția de neconstituționalitate ca neîntemeiată. Astfel, prin Decizia nr. 754 din 13 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 199 din 22 martie 2017, Curtea a observat că procedura simplificată de judecată în cazul recunoașterii învinuirii nu constituie o noutate în materie procesual penală, fiind reglementată pentru prima dată de dispozițiile art. 320¹ din vechiul Cod de procedură penală — introduse prin Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 714 din 26 octombrie 2010 —, cu titlul de derogare de la dreptul comun, ce presupune soluționarea cu celeritate a unor cauze penale pentru care cercetarea judecătorească propriu-zisă devine redundantă, întrucât în faza de urmărire penală au fost dezlegate toate aspectele legate de existența infracțiunii și de vinovăția inculpatului (a se vedea Decizia nr. 484 din 23 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 603 din 10 august 2015, paragraful 12).

14. Curtea a reținut că recurgerea la procedura simplificată de judecată în cazul recunoașterii învinuirii presupune manifestarea de voință a inculpatului de a apela la această procedură, precum și o recunoaștere în totalitate a faptelor reținute în sarcina sa. Cu toate acestea, simpla manifestare de voință a inculpatului de a recurge la procedura simplificată de judecată și declarația formală de recunoaștere a învinuirii nu conduc automat la aplicarea acestei proceduri și a unei pedepse în limitele prevăzute de art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală, instanța de judecată fiind cea care, verificând dacă probele administrate în faza urmăririi penale sunt suficiente pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei, dispune urmarea sau neurmarea acestei proceduri.

15. În acest context, Curtea a constatat că, pentru a se putea pronunța asupra cererii formulate de inculpat, instanța de judecată nu se va limita doar la ascultarea acestuia, ci, după acest moment, potrivit art. 375 alin. (1) din Codul de procedură penală, va lua concluziile procurorului și ale celorlalte părți cu privire la îndeplinirea condițiilor de aplicare a procedurii simplificate, inclusiv cele ale persoanelor care s-au constituit părți civile în dosarul respectiv. Astfel, partea civilă are posibilitatea de a pune concluzii cu privire la procedura în cazul recunoașterii învinuirii, ceea ce presupune inclusiv concluzii circumscrise laturii penale a cauzei.

16. De altfel, Curtea a observat că dispozițiile art. 375 referitor la procedura recunoașterii învinuirii se regăsesc în cuprinsul capitolului II — *Judecata în primă instanță* — al titlului III — *Judecata* — din Codul de procedură penală, ceea ce presupune că această etapă este subsecventă epuizării procedurii în camera preliminară. Or, inclusiv în această etapă, partea civilă sau partea vătămată poate formula cereri și excepții referitoare la competența, legalitatea sesizării instanței, precum și la legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală, cu efecte directe asupra laturii penale a cauzei.

17. În continuare, Curtea a constatat că, prin Decizia nr. 107 din 25 februarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 324 din 27 aprilie 2016, paragrafele 17 și 18, a

reținut că, potrivit art. 374 alin. (4) coroborat cu art. 375 alin. (2) și art. 377 din Codul de procedură penală, în cursul cercetării judecătorești simplificate pot fi administrate, în suplimentarea probatoriului administrat în faza de urmărire penală, probe cu înscrisuri. Dacă, potrivit vechii reglementări, în procedura simplificată de judecată puteau fi administrate doar înscrisuri în circumstanțiere, potrivit actualei reglementări, pot fi administrate atât înscrisuri în circumstanțiere, cât și pentru soluționarea acțiunilor penală și civilă, prin urmare, acestea pot fi atât în favoarea, cât și în defavoarea inculpatului. Astfel, inclusiv partea civilă poate solicita administrarea de înscrisuri în circumstanțiere, precum și pentru soluționarea acțiunilor penală și civilă.

18. Curtea a apreciat că, deși în cursul cercetării judecătorești simplificate singurele mijloace de probă ce pot fi administrate în suplimentarea probatoriului administrat în faza de urmărire penală sunt doar înscrisurile, fiind exclusă posibilitatea administrării vreunui alt mijloc de probă, aceasta nu determină o inegalitate de arme între părțile din procesul penal. Astfel, dispozițiile art. 374 alin. (4) coroborat cu art. 375 alin. (2) și art. 377 din Codul de procedură penală se aplică în egală măsură atât inculpatului, cât și celorlalte părți, inclusiv părții civile, nereglementându-se o situație diferită, mai favorabilă, pentru vreunul dintre aceștia.

19. De asemenea, Curtea a constatat, prin Decizia nr. 107 din 25 februarie 2016, precitată, că, potrivit art. 377 alin. (5) din Codul de procedură penală, dacă, după admiterea cererii inculpatului de a fi judecat în procedura simplificată, instanța constată că pentru stabilirea încadrării juridice este necesară administrarea altor probe, precum și dacă, după schimbarea încadrării juridice, constată același lucru, luând concluziile procurorului și ale părților, dispune efectuarea cercetării judecătorești potrivit procedurii comune.

20. Neintervenind elemente noi, de natură să determine reconsiderarea jurisprudenței Curții Constituționale, considerentele și soluția deciziilor menționate sunt aplicabile *mutatis mutandis* și în prezenta cauză.

21. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Constantin Ion Dicu în Dosarul nr. 2.262/214/2019 al Judecătoriei Costești și constată că dispozițiile art. 377 din Codul de procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoriei Costești și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 30 mai 2023.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Daniela Ramona Marițiu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 350

din 27 iunie 2023

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 489 alin. (3)
din Codul de procedură civilă

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Mihaela Senia Costinescu	— magistrat-asistent-șef

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Eugen Anton.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 489 alin. (3) din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Maria Precup în Dosarul nr. 438/43/2015 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal. Excepția de neconstituționalitate formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 3.260D/2019.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 29 mai 2019, pronunțată în Dosarul nr. 438/43/2015, **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 489 alin. (3) din Codul de procedură civilă.** Excepția a fost ridicată de Maria Precup într-o cauză având ca obiect soluționarea unui recurs împotriva sentinței prin care s-a respins, ca neîntemeiată, acțiunea în contencios administrativ formulată în contradictoriu cu Agenția Națională de Integritate.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, autoarea acesteia arată, în esență, că neconstituționalitatea dispozițiilor art. 489 alin. (3) din Codul de procedură civilă este fundamentată pe vătămarea care rezultă din imposibilitatea părților de a invoca motive de casare de ordine publică, singura în măsură să facă acest lucru fiind instanța judecătorească, ceea ce duce la un tratament juridic diferențiat, fără o justificare obiectivă, și încalcă dreptul la un proces echitabil. În concret, norma criticată creează premisele unei discriminări între instanțe și justițiabili, întrucât posibilitatea invocării motivelor de ordine publică este lăsată la aprecierea instanței, care poate să omită sau să refuze invocarea acestora, nefiind permisă părților, care au un interes direct și personal în invocarea lor, chiar dacă nu urmăresc realizarea unui interes public.

6. De asemenea, cu referire la contrarietatea cu prevederile art. 21 alin. (3) din Constituție, autoarea excepției arată că respectarea dreptului la un proces echitabil impune

recunoașterea dreptului părților de a formula apărări de ordine publică chiar și după împlinirea termenului de recurs, cât timp invocarea acestor motive este doar o facultate, și nu o obligație pentru instanța de judecată. Astfel, consideră că dispoziția care face obiectul excepției de neconstituționalitate instituie o restrângere a exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, cu încălcarea prevederilor art. 53 din Constituție, întrucât nu este justificată de necesitatea de a proteja drepturile și libertățile fundamentale ale altor persoane.

7. **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal** apreciază că excepția este neîntemeiată. Referitor la încălcarea principiului egalității în fața legii, consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție, din perspectiva căruia autoarea excepției a susținut că părțile ar trebui să se afle pe aceeași poziție procesuală cu instanța în ceea ce privește posibilitatea de a invoca motivele de recurs de ordine publică, instanța amintește că prerogativa instanței de recurs de a invoca motivele de casare de ordine publică își are fundamentul în rolul activ al acesteia, conferit de art. 22 din Codul de procedură civilă, avându-și justificarea în diferențele care există între drepturile procesuale pe care legea le recunoaște părților și actele de procedură pe care le are de îndeplinit instanța în cursul procesului civil. În concret, instanța își îndeplinește rolul activ în condiții de independență și imparțialitate cât timp părțile urmăresc realizarea unor interese personale. De asemenea, instanța nu are de respectat anumite termene sub sancțiunea decăderii, spre deosebire de părți, care suportă această sancțiune în cazul în care nu respectă termenele imperative impuse pentru îndeplinirea actelor de procedură.

8. Cu referire la premisele acestui regim juridic diferențiat, instanța observă că termenul de exercitare a recursului fiind un termen legal, imperativ și absolut, un termen rezonabil, a cărui durată permite părților să își formuleze criticile față de hotărârea primei instanțe, nu se poate identifica niciun argument care să susțină afirmația autoarei excepției privind încălcarea dreptului la un proces echitabil sau restrângerea drepturilor în exercitarea căilor de atac, pe motiv că părțile trebuie să respecte acest termen pentru invocarea atât a motivelor de casare de ordine privată, cât și a celor de ordine publică.

9. Totodată, norma de drept în cauză se înscrie în cadrul competenței conferite legiuitorului prin art. 126 alin. (2) din Constituție de a reglementa procedura de judecată, inclusiv căile de atac împotriva hotărârilor pronunțate de instanțe, constituind opțiunea suverană a acestuia, care, în speță, nu relevă niciun fine de neconstituționalitate.

10. Potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

13. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 489 alin. (3) din Codul de procedură civilă, care au următorul conținut: „(3) *Dacă legea nu dispune altfel, motivele de casare care sunt de ordine publică pot fi ridicate din oficiu de către instanță, chiar după împlinirea termenului de motivare a recursului, fie în procedura de filtrare, fie în ședință publică.*”

14. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi, art. 21 alin. (3) referitor la dreptul la un proces echitabil, art. 53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau a unor libertăți fundamentale, art. 129 referitor la căile de atac împotriva hotărârilor judecătorești și ale art. 148 alin. (2) privind aplicarea dreptului european.

15. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, în temeiul prevederilor art. 2 din Codul de procedură civilă, acest act normativ constituie procedura de drept comun în materie civilă, dispozițiile codului aplicându-se și în alte materii reglementate prin legi speciale, în măsura în care acestea nu cuprind dispoziții contrare. Prin Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 365 din 30 mai 2012, a fost modificată doar parțial procedura contenciosului administrativ, reglementată prin Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1154 din 7 decembrie 2004, tocmai pentru a se asigura eficiența noilor dispoziții procedurale, urmând ca, în măsura în care dispozițiile legii speciale nu conțin anumite dispoziții din Codul de procedură civilă, acestea să fie complinite cu prevederile codului. După adoptarea noului Cod de procedură civilă, în materia contenciosului administrativ este menținut sistemul dublului grad de jurisdicție, respectiv instanțele de fond care soluționează litigiile de contencios administrativ sunt, după caz, secțiile de contencios administrativ și fiscal ale tribunalelor sau ale curților de apel, fiind menținută, de asemenea, prin prevederile art. 7 alin. (3) din Legea nr. 76/2012, după intrarea în vigoare a noului Cod de procedură civilă, calea de atac a recursului împotriva hotărârilor judecătorești pronunțate de către instanțele de fond. Ca atare, și după intrarea în vigoare a noului Cod de procedură civilă, recursul împotriva hotărârii instanței de fond se exercită în condițiile prevăzute de art. 20 alin. (1) din Legea nr. 554/2004, în termen de 15 zile de la comunicare, acesta fiind suspensiv de executare.

16. În jurisprudența sa, spre exemplu, Decizia nr. 462 din 17 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 775 din 24 octombrie 2014, Curtea a reținut că legiuitorul are îndreptățirea constituțională de a considera materia contenciosului administrativ ca fiind una aparte, cu reguli specifice, inclusiv în ceea ce privește stabilirea căilor de atac. De asemenea, Curtea a observat că, în materia contenciosului administrativ, spre deosebire de dreptul comun unde hotărârile pronunțate în primă instanță pot fi atacate cu apel cu toate consecințele care decurg din aceasta, legiuitorul a optat pentru menținerea căii de atac a recursului, și nu pentru

înlocuirea acestuia cu calea de atac a apelului. În lumina noului Cod de procedură civilă, recursul în materia contenciosului administrativ este esențialmente diferit de recursul exercitat în această materie în vechea reglementare, care permitea, de principiu, examinarea cauzei sub toate aspectele pe calea recursului. Așadar, ca urmare a acestei excluderi, hotărârile primei instanțe date în litigiile de contencios administrativ rămân a fi supuse în continuare recursului.

17. Potrivit dispozițiilor art. 487 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se motivează prin însăși cererea de recurs, în afară de cazurile prevăzute la art. 470 alin. (5) din Codul de procedură civilă, aplicabile și în recurs, care prevăd că „*În cazul în care termenul pentru exercitarea apelului curge de la un alt moment decât comunicarea hotărârii, motivarea apelului se va face într-un termen de aceeași durată, care curge, însă, de la data comunicării hotărârii.*”

18. Curtea reține că exercitarea căii extraordinare de atac a recursului poate avea loc în cazurile strict și limitativ prevăzute de lege, fiind un remediu procesual prin care se pot repara erori de neînlăturat pe alte căi procesuale. În ceea ce privește dispozițiile art. 489 din Codul de procedură civilă care reglementează sancțiunea nemotivării recursului, prin Decizia nr. 83 din 27 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 555 din 3 iulie 2018, Curtea a observat că prin reglementarea instituției nulității, ca sancțiune procedurală aplicabilă titularului unei cereri de recurs care nu a fost motivată cu respectarea cerințelor impuse de lege, nu sunt încălcate accesul liber la justiție și nici dreptul la un recurs efectiv. De altfel, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 236 din 5 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 739 din 20 noiembrie 2011, sau Decizia nr. 741 din 23 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 343 din 19 aprilie 2018, a statuat că accesul liber la justiție semnifică faptul că orice persoană poate sesiza instanțele judecătorești, în cazul în care consideră că drepturile, libertățile sau interesele sale legitime au fost încălcate, iar nu faptul că acest acces nu poate fi supus niciunei condiționări. Este de competența exclusivă a legiuitorului instituirea regulilor de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești, soluție care rezultă din dispozițiile art. 126 și 129 din Constituție. Legiuitorul poate institui, în considerarea unor situații deosebite, reguli speciale de procedură, ca și modalitățile de exercitare a drepturilor procedurale, iar principiul accesului liber la justiție presupune posibilitatea neîngrădită a tuturor celor interesați de a utiliza aceste proceduri în formele și în modalitățile instituite de lege.

19. Astfel, observând că dispozițiile de lege criticate reprezintă o normă de procedură, Curtea a reținut că legiuitorul poate să reglementeze, în privința căilor de atac, termene, forma și conținutul, instanța la care se depun, competența și modul de judecare, soluțiile ce pot fi adoptate, astfel cum prevăd dispozițiile constituționale ale art. 126 alin. (2). Curtea a constatat, așadar, că stabilirea unor condiționări pentru introducerea acțiunilor în justiție nu constituie, în sine, o încălcare a accesului liber la justiție, acesta presupunând accesul la mijloacele procedurale prin care se înfăptuiește justiția, însă legiuitorul este ținut să o facă orientându-se după principiul *est modus in rebus*, respectiv legiuitorul trebuie să fie preocupat ca exigențele instituite să fie îndeajuns de rezonabile încât să nu pună sub semnul întrebării însăși existența dreptului (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 39 din 29 ianuarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 217 din 12 martie 2004, Decizia nr. 40 din 29 ianuarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 229 din 16 martie 2004, Decizia nr. 462 din 17 septembrie 2014, precitată). Așadar, Curtea reține că instituirea unui termen pentru

formularea recursului și, implicit, pentru motivarea acestei căi de atac este *in abstracto* o măsură rezonabilă pentru impunerea unei rigori și discipline procesuale, în vederea soluționării într-un termen rezonabil a procesului civil, și o garanție că această cale de atac nu va deveni o posibilitate a părților interesate de a înlătura oricând efectele pe care trebuie să le producă hotărârile judecătorești.

20. Referitor la termenele procesuale stabilite de legiuitor, Curtea, în jurisprudența sa, a statuat, în mod constant, că reglementarea de către legiuitor a condițiilor de exercitare a unui drept, subiectiv sau procesual, nu constituie o restrângere a exercițiului acestuia, ci doar o modalitate eficientă de a preveni exercitarea sa abuzivă, în detrimentul altor titulari de drepturi, în egală măsură ocrotite. Mai mult, obligația părților de a-și exercita drepturile procesuale în cadrul termenelor stabilite de lege reprezintă expresia aplicării principiului privind dreptul persoanei la judecarea procesului său în mod echitabil și într-un termen rezonabil, potrivit prevederilor art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, instituirea unor termene procesuale servind unei mai bune administrări a justiției, precum și necesității aplicării și respectării drepturilor și garanțiilor procesuale ale părților (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 608 din 6 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 877 din 24 noiembrie 2015). În mod corelativ, referitor la dispozițiile art. 185 din Codul de procedură civilă, Curtea a observat că această dispoziție legală reglementează instituția decăderii ca modalitate de stingere a unui drept procedural atunci când nu sunt întrunite, cumulativ, următoarele trei cerințe: existența unui termen imperativ înăuntrul căruia există obligația exercitării dreptului procedural, neexercitarea dreptului în cadrul termenului prevăzut de lege și lipsa unei derogări exprese de la sancțiunea decăderii. Or, textul procedural nu aduce atingere dreptului de acces la instanță, dreptului la apărare sau la folosirea căilor de atac, întrucât reglementarea unui termen al cărui moment de începere este precis determinat pentru introducerea și motivarea recursului nu este de natură să încalce dispozițiile constituționale invocate, iar sancțiunea corespunzătoare încălcării sale este decăderea (a se vedea, în acest sens, și Decizia nr. 749 din 22 noiembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 505 din 21 iunie 2019).

24. Pentru toate aceste motive, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Maria Precup în Dosarul nr. 438/43/2015 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal și constată că dispozițiile art. 489 alin. (3) din Codul de procedură civilă sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 27 iunie 2023.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

MARIAN ENACHE

21. Așa fiind, Curtea a reținut că dispozițiile art. 489 din Codul de procedură civilă, care prevăd sancțiunea nemotivării recursului, se circumscriu cerințelor prevederilor constituționale invocate referitoare la exercitarea căilor de atac în condițiile legii. Prin reglementarea instituției nulității, ca sancțiune procedurală aplicabilă titularului unei cereri de recurs care nu a fost motivată cu respectarea cerințelor impuse de lege, nu sunt încălcate accesul liber la justiție și nici dreptul la un recurs efectiv. Accesul liber la justiție poate fi supus unor condiționări, iar exercitarea unui drept de către titularul său nu se poate realiza decât într-un anumit cadru juridic, stabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 423 din 8 iulie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 663 din 9 septembrie 2014).

22. Curtea observă că art. 489 alin. (3) din Codul de procedură civilă instituie o excepție de la regula exercitării dreptului procesual al motivării recursului în termenul stabilit de lege, dacă sunt întrunite cumulativ următoarele trei condiții: (i) legea nu dispune altfel, (ii) motivele de casare sunt de ordine publică și (iii) sunt invocate din oficiu de către instanță, fie în procedura de filtrare, fie în ședință publică. Într-o atare situație, prerogativa instanței de recurs de a invoca motivele de casare de ordine publică se fundamentează pe dispozițiile art. 22 din Codul de procedură civilă, care consacră *rolul judecătorului în aflarea adevărului* și care prevăd îndatorirea judecătorului „să stăruie, prin toate mijloacele legale, pentru a preveni orice greșeală privind aflarea adevărului în cauză, pe baza stabilirii faptelor și prin aplicarea corectă a legii, în scopul pronunțării unei hotărâri temeinice și legale”, și constituie o garanție a dreptului părților la un proces echitabil, judecat într-un termen rezonabil.

23. Prin urmare, în ceea ce privește critica de neconstituționalitate întemeiată pe dispozițiile art. 16 din Constituție, având în vedere, pe de o parte, că instanța judecătorească și părțile din procesul civil nu se află în aceeași situație juridică, având roluri și scopuri diferite în procedura de judecată, și, pe de altă parte, că norma procesual civilă criticată se aplică în toate cazurile în care sunt îndeplinite cumulativ condițiile prevăzute în ipoteza sa de incidență, Curtea constată că susținerea autoarei excepției, potrivit căreia norma creează o discriminare între părțile procesuale și instanța judecătorească, este neîntemeiată.

Magistrat-asistent-șef,
Mihaela Senia Costinescu

HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRĂRE

pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 423/2022 privind aprobarea programelor naționale de sănătate

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. I. — Hotărârea Guvernului nr. 423/2022 privind aprobarea programelor naționale de sănătate, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 305 din 30 martie 2022, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 4, alineatul (5) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(5) Prin excepție de la prevederile alin. (4), casele de asigurări de sănătate pot încheia contracte pentru implementarea Subprogramului de radioterapie a bolnavilor cu afecțiuni oncologice sau a Programului național de suplere a funcției renale la bolnavii cu insuficiență renală cronică — servicii de dializă realizate în regim ambulatoriu, cu furnizori de servicii medicale care au structură aprobată pentru furnizarea acestor tipuri de servicii medicale, sunt autorizați și fac dovada acreditării/înscrierii în procesul de acreditare.”

2. La articolul 9, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Decontarea pentru programele naționale de sănătate curative se efectuează de către casele de asigurări de sănătate, în ordine cronologică, în limita sumelor disponibile aprobate cu această destinație, în termen de până la 60 de zile calendaristice de la data depunerii facturii, cu excepția serviciilor medicale din structura programelor naționale de sănătate curative decontate din bugetul acestora pe bază de tarif și a serviciilor conexe, pentru care decontarea se face în termen de 30 de zile de la data depunerii facturii.”

3. La articolul 12, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(3) Cheltuielile realizate în luna decembrie a anului precedent, peste limita maximă în cadrul căreia s-au încheiat angajamente legale, și nedecontate pentru medicamentele, materialele sanitare, dispozitivele medicale și altele asemenea utilizate în programele naționale de sănătate curative în tratamentul ambulatoriu, eliberate prin farmaciile cu circuit deschis, precum și pentru serviciile medicale din structura programelor naționale de sănătate curative decontate din bugetul acestora pe bază de tarif și serviciile conexe, pentru care documentele justificative nu au fost înregistrate pe cheltuiala anului precedent, sunt considerate angajamente legale ale anului în curs și se înregistrează atât la plăți, cât și la cheltuieli în anul curent din creditele bugetare aprobate.”

4. La articolul 13, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 13. — (1) Serviciile medicale din structura programelor naționale de sănătate curative decontate din bugetul acestora pe bază de tarif, serviciile conexe, inclusiv prescrierea și eliberarea medicamentelor, materialelor sanitare, dispozitivelor medicale și a altor asemenea în cadrul unităților de specialitate care implementează programe naționale de sănătate curative validate și decontate din bugetul alocat cu această destinație, se pot acorda concomitent cu furnizarea altor servicii medicale incluse în pachetul de servicii medicale de bază în asistența medicală spitalicească.”

5. La articolul 13, după alineatul (2) se introduce un nou alineat, alin. (3), cu următorul cuprins:

„(3) Serviciile de radioterapie efectuate bolnavilor aflați în regim de spitalizare continuă se decontează unităților de specialitate care implementează Subprogramul de radioterapie a bolnavilor cu afecțiuni oncologice, cu excepția serviciilor efectuate bolnavilor aflați în regim de spitalizare continuă pe secția/compartimentul de radioterapie.”

6. Articolul 23 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 23. — În cadrul Subprogramului de diagnostic și de monitorizare a afecțiunilor hematologice maligne prin imunofenotipare, examen citogenetic și/sau FISH și examen de biologie moleculară, Subprogramului de diagnostic genetic al tumorilor solide maligne și al Subprogramului național de testare genetică pentru probele pentru investigațiile paraclinice decontate în cadrul programelor naționale de sănătate curative care nu se recoltează la furnizorii de servicii medicale nominalizați în normele tehnice de realizare a programelor naționale de sănătate curative, dar sunt transmise la aceștia, însoțite de referatul de solicitare, al cărui model este prevăzut în normele tehnice, nu este necesară prezentarea cardului național de asigurări sociale de sănătate. Decontarea acestor servicii se realizează furnizorilor de servicii medicale nominalizați în normele tehnice care le-au efectuat, fără a fi necesară prezentarea cardului național de asigurări sociale de sănătate.”

7. În anexa nr. 1, la secțiunea B „Programe naționale de sănătate curative finanțate din bugetul fondului național unic de asigurări sociale de sănătate”, punctul II „Programul național de oncologie” se modifică și va avea următorul cuprins:

„II. Programul național de oncologie

Obiective:

- tratamentul medicamentos al bolnavilor cu afecțiuni oncologice;
- reconstrucție mamară după afecțiuni oncologice prin endoprotezare;
- radioterapia bolnavilor cu afecțiuni oncologice;
- diagnosticul și monitorizarea afecțiunilor hematologice maligne;
- diagnosticul genetic al tumorilor solide maligne.

Structură:

- Subprogramul de tratament medicamentos al bolnavilor cu afecțiuni oncologice;
- Subprogramul de reconstrucție mamară după afecțiuni oncologice prin endoprotezare;
- Subprogramul de radioterapie a bolnavilor cu afecțiuni oncologice;
- Subprogramul de diagnostic și de monitorizare a afecțiunilor hematologice maligne prin imunofenotipare, examen citogenetic și/sau FISH și examen de biologie moleculară;
- Subprogramul de diagnostic genetic al tumorilor solide maligne;
- Subprogramul național de testare genetică.”

8. În anexa nr. 1, la secțiunea B „Programe naționale de sănătate curative finanțate din bugetul fondului național unic de asigurări sociale de sănătate”, punctul X „Programul național de ortopedie”, „Obiective”, după litera e) se introduce o nouă literă, lit. f), cu următorul cuprins:

„f) tratamentul inegalităților și diformităților membrilor la copil, prin corecție.”

9. În anexa nr. 2, la articolul 11, litera p) se modifică și va avea următorul cuprins:

„p) să transmită rezultatul investigațiilor paraclinice, în cel mult 10 zile, medicului de familie care a făcut recomandarea și la care este înscris asiguratul sau medicului de specialitate care a făcut recomandarea investigațiilor medicale paraclinice, acesta având obligația de a transmite rezultatele investigațiilor medicale paraclinice medicului de familie pe lista căruia este înscris asiguratul; transmiterea rezultatelor se poate face și prin intermediul asiguratului;”.

10. În anexa nr. 2, la articolul 22, litera y) se modifică și va avea următorul cuprins:

„y) să publice pe site-ul propriu bugetul de venituri și cheltuieli aprobat, respectiv veniturile realizate în baza contractului încheiat cu casa de asigurări de sănătate, pentru Subprogramul de radioterapie a bolnavilor cu afecțiuni oncologice pe care le derulează, precum și execuția pe parcursul derulării acestora;”.

Art. II. — În tot cuprinsul Hotărârii Guvernului nr. 423/2022 privind aprobarea programelor naționale de sănătate, cu modificările și completările ulterioare, sintagma „Ordinului ministrului sănătății nr. 1.718/2004 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a unităților de dializă publice și private, cu modificările și completările” și sintagma „Ordinului ministrului sănătății nr. 1.718/2004, cu modificările și completările ulterioare” se înlocuiesc cu sintagma „Ordinului ministrului sănătății nr. 1.834/2023 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a unităților de dializă publice și private”.

PRIM-MINISTRU
ION-MARCEL CIOLACU

Contrasemnează:

p. Viceprim-ministru,
Mihaela-Ioana Kaitor,
secretar de stat

Viceprim-ministru, ministrul afacerilor interne,

Marian-Cătălin Predoiu
Ministrul sănătății,

Alexandru Rafila

p. Președintele Casei Naționale de Asigurări de Sănătate,

Adela Cojan

Ministrul apărării naționale,

Angel Tilvăr

Ministrul finanțelor,

Marcel-Ioan Boloș

București, 27 iulie 2023.
Nr. 643.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro
Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

